

Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Назва дисципліни	Скульптура
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	Кредитів -5 Кількість годин - 150
Вид підсумкового контролю	Контрольний модуль (III, IV семестри)
Викладач	Підцерковна Ярослава Йосипівна
Посилання на освітній ресурс	Viber (0502668678)
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації за розкладом деканату: Понеділок: 9.35 – 14.15 Четвер : 8.00 – 14.15

Цілі навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Скульптура» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Мета навчальної дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти з предметом, специфікою, основною проблематикою скульптури; забезпечити оволодіння загальними принципами та навичками створення скульптури, навичками зображення черепа людини, частин обличчя людини, голови людини, кисті і стопи з дотриманням правильної анатомічної будови.

Реалізація мети передбачає надання здобувачам вищої освіти комплексу знань, умінь, навичок зі скульптури і виконання ряду завдань:

- володіти скульптурною термінологією;
- сприяти розвитку художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, просторових уявлень, художніх здібностей та естетичного ставлення до творів художнього дерева;
- навчити здобувачів вищої освіти пластичного вирішення в скульптурі;
- формувати вміння ліпити об'єкти дійсності на основі використання образотворчо-виразних засобів (силует, лінія, композиція, динаміка, об'єм);
- розкривати зміст науково-теоретичних основ і методики вивчення скульптури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні знати компетентності, що забезпечує дисципліна:

- ЗК 7. Здатність вчитися оволодівати сучасними знаннями з образотворчого та декоративно - прикладного мистецтва.
- ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність виявляти ініціативу та креативність в творчій та освітній діяльності, лідерство.
- ЗК 12. Здатність до адаптації та творчої діяльності в нових ситуативних умовах, вміння працювати в команді та автономно.

Здобувач вищої освіти повинен вміти застосувати фахові компетентності, що забезпечує дисципліна, а саме:

- ФК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, зміст основних класичних і сучасних категорій та концепцій мистецтвознавчої науки, усвідомлювати їх художньо-естетичну природу

- ФК 2. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуального зростання та індивідуально-особистісних особливостей.
- ФК 3. Здатність використовувати базові знання з композиційної побудови художнього твору, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну оптимістичну та пластичну мову при створенні художнього образу.
- ФК 4. Здатність володіти різними художніми техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за видами.
- ФК 5. Здатність володіти знаннями з кольорознавства для створення колористичного втілення майбутнього художнього твору.
- ФК 6. Володіти методами художнього зображення об'єктів та явищ навколишнього середовища.
- ФК 7. Здатність реалізувати на практиці свій художньо-естетичний потенціал для одержання власного неповторного результату творчої діяльності, здатність до художньо-творчої реалізації, самостійного пізнання мистецтва.
- ФК 8. Здатність презентувати художні твори на вітчизняних і міжнародних виставках, результати мистецтвознавчого дослідження у вітчизняному і міжнародному контекстах.
- ФК 11. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.
- ФК 13. Здатність берегти, відтворювати, примножувати та популяризувати традиційні та впроваджувати сучасні технології виконання художніх творів в межах спеціалізації образотворчого мистецтва.

Очікувані результати навчання базуються на результатах навчання визначених освітньо-професійною програмою образотворчого та декоративного мистецтва, а саме:

- ПР 1. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ПР 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
- ПР 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках і матеріалах.
- ПР 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого та декоративного мистецтва, сценографії, та використовувати існуючі методики в практичній діяльності за фахом.
- ПР 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати

об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень, аналізувати принципи побудови об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосувати результати аналізу при формування концепції твору.

ПР16. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Скульптура – одна із базових навчальних дисциплін у процесі здобування вищої освіти, під час вивчення якої здобувачі мають змогу ознайомитися з теоретичними основами базових знань і практичних навичок зі скульптури, опанувати комплекс знань, умінь і навичок в галузі пластичного мистецтва.

Пристаюючи до вивчення скульптури здобувачі вищої освіти повинні володіти елементарними знаннями з рисунку, живопису. Основ композиції, пластичної анатомії тощо.

Перелік тем

III семестр. Модуль 1. **Череп людини (обрубковка)**

Змістовий модуль 1. Скульптура як вид образотворчого мистецтва

Тема 1. Скульптура – предмет наукового аналізу.

- Визначення терміну «скульптура».
- Пластичність художнього твору.
- Основні засоби художньої виразності у скульптурі.

Тема 2. Класифікація скульптури за призначенням і за формою.

- Монументальна скульптура.
- Станкова скульптура.
- Дрібна пластика як вид круглої скульптури.
- Рельєф – скульптурне зображення на площині. Різновиди рельєфу.

Тема 3. Основні техніки та матеріали у скульптурі.

- Матеріали у скульптурі, їх різновиди.
- Основні техніки роботи з матеріалом в скульптурі.
- Значення кольору у скульптурі.

Тема 4. Процес творення скульптури.

- Зародження задуму (ідеї) майбутнього твору.
- Матеріальне втілення задуму.
- Функціонування твору як предмета художнього сприйняття.

Змістовий модуль 2. Ліплення черепа людини з гіпсового зліпка

Тема 1. Анатомічно-конструктивна будова черепа людини.

- Теоретичні відомості про череп людини.
- Пластика головних кісток черепа людини.

Тема 2. Матеріально-технічне забезпечення черепа з гіпсового зліпка.

- Гіпсовий зліпок черепа людини («обрубковка»).
- Естетичні показники глини як основи для ліплення черепа.
- Набір інструментів для ліплення черепа з гіпсового зліпка.

Тема 3. Створення каркасу – невід’ємний технічний етап ліплення черепа людини.

- Види каркасів, їх основні елементи кріплення, матеріал.
- Розташування елементів каркасу у просторі для ліплення черепа.

Тема 4. Набирання форми черепа масою глини.

- Підготовка глини. Прийоми «розкачування» і «замішування» глиняної маси.
- Складові прокладки глиняних мас з урахуванням каркасної форми.

Тема 5. Проробка і моделювання черепа людини.

- Формування великого об’єму черепа.
- Поділ на умовні вертикальні і горизонтальні зрізи черепа.

Тема 6. Пошук площин черепа.

- Послідовність побудови площин черепа.
- Акцент на виявлення намітки характеру черепа.

Тема 7. Геометризована конструктивність форми черепа.

- Елементи конструктивності як засіб володіння пластикою форми.
- Геометризована стилізація зображення черепа.
- Художня виразність об’ємної форми черепа.

Тема 8. Цілісність як мета до завершення ліплення черепа.

- Цілісність – якісний показник синтезування площин черепа в єдине ціле.
- Ступінь впорядкованості структури черепа. Ретельна проробка.

IV семестр. Модуль 2. Голова людини (обрубковка)

Змістовий модуль 3. Пластика голови людини (обрубковка)

Тема 1. Анатомічна форма голови людини.

- Основні кісткові виступи голови.
- Кісткові виступи на черепній коробці.
- Кісткові виступи на лицьовій частині.
- Основні типи голови людини.

Тема 2. Геометризоване трактування скульптурної форми голови людини.

- Принцип «розчленування» складної форми голови на геометричні складові.
- Стилізоване сприйняття форми голови як вияв «творчого смаку» скульптора.

Тема 3. Засвоєння конструктивних закономірностей мас.

- Закон сприйняття і закон масштабу – шлях до засвоєння конструкції голови.

- Конструкція і характер пропорцій голови людини, їх взаємодія і розташування у просторі.
- Рух пропорцій великих об'ємів.

Тема 4. Пластичний аналіз голови людини та її деталей.

- Пластика основних груп м'язів голови та їх функцій.
- Пластика головних деталей голови людини.

Змістовий модуль 4. Технічний порядок і послідовність ліплення голови людини з гіпсового сліпка

Тема 1. Спорудження каркасу – невід'ємний технічний етап ліплення голови людини.

- Визначення габаритів каркасу відносно натуральної величини гіпсового сліпка голови людини.
- Розташування «стрижня» і малих елементів каркасу (їх кріплення) у просторі для ліплення голови.

Тема 2. Послідовність ліплення голови людини.

- Набирання форми голови масою глини.
- Складова прокладки глиняних мас з урахуванням каркасної форми.

Тема 3. Прокладка голови людини по профілю.

- Визначення пропорцій голови людини.
- Прокладка в глині від підборіддя до тімені.
- Прокладка маси голови по профілю (праворуч і ліворуч).

Тема 4. Прокладка глиняних мас по фасу.

- Співвідношення ширини і висоти голови у прокладці глиняних мас.
- Пропорційність між черепною коробкою і лицьовою частиною.

Тема 5. Формування головних великих планів голови людини.

- Основні лінії побудови (вертикальна і горизонтальна) для визначення пропорцій голови.
- Одночасне моделювання в глині симетричних частин голови.

Тема 6. Особливості ліплення великої форми голови людини.

- Пропорційне співвідношення мас.
- Визначення пластичного характеру голови людини.

Тема 7. Стадія ліплення деталей голови людини.

- Визначення конструктивної будови голови через виділення площин.
- Формування у прокладках кісткових виступів відповідно до пропорцій форм голови.

Тема 8. Узагальнення цілісної форми голови людини.

- Єдність і пластичність усіх форм голови.
- Ступінь впорядкованості структури голови.

Рекомендована література та інформаційні ресурси.

Основна

1. Арнасон Г.Г. Скульптура Гудона. /Пер.с англ. П.Мелковой. Москва: Искусство, 1982. 128 с. 73 л.илл.
2. Красноголовець О.С. Основи скульптури: Навч.посіб. Київ: Знання, 2008.71 с.,28 с.іл.
3. Лантори Э. Лепка /Пер. С англ. А.Є.Кроль. Москва: Издательство «В.Шевчук», 2006. 336с.
4. Мельничук С.Т. Методичні рекомендації до завдання з дисципліни «Скульптура» «Ліпка анатомічної голови людини» для студентів 1 курсу декоративно-прикладних відділень. Львів: ЛНАМ, 2012.8 с.
5. Мороз Т.М. Методичні рекомендації зі скульптури «Побудова рельєфу на площині». Львів: ЛНАМ, 2013. 15с.: іл.
6. Одреховський Р.В. Скульптурні студії. Проблеми об'ємно-просторової форми: Навч.метод. посібник по програмі «Скульптура». Львів:Афіша, 2003. 48 с.: іл.
7. Одреховський Р.В. Скульптура. Голова та фігура людини. Посібник. Львів: Ліга-прес, 2013. 79 с.; іл.
8. Пластика. Види рельєфів: основи ліплення /А.А.Яцуненко. Львів: ЗУКЦ, 2012. 80 с.
9. Сидор М.Б. Скульптура та пластична анатомія. Дрогобич: НВЦ «Каменярь», 2002. 60 с.
- 10.Туманов І.М. Рисунок. Живопис, скульптура: теоретико-методичні основи комплексного навчання: навч.посібник. Львів: Аверес. 2010. 496 с.
- 11.Федічев В.С. Мистецтво скульптури: навч.посіб. Київ: НАУ, 2011. 116 с.
- 12.Шмельова Т.В. Мистецтво скульптури: навч.-метод. Посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім.Івана Франка, 2018. 201 с.: іл.

Допоміжна

1. Воронова О.П. Искусство скульптуры. Москва: Знание, 1981. 112с.: ил.
2. Копач О.О. Скульптура. Ліплення тварин: (урок образотворчого мистецтва). Все для вчителя. 2011. N10/11. С. 95-96.
3. Лупій С. Скульптура. Особливості художньо-образної мови. АРТКЛАС. 2010. N1. С. 54-62.
4. Протас М.Українська скульптура доби незалежності: проблеми й можливості подолання кризових явищ, матеріали до українського мистецтва. Київ: УМФЕ ім.М.Т.Рильського. 2003. Вип.2. С.243-247.
5. Хассенберг К. Скульптура для начинающих. Москва: АРТ – Родник, 2006. 129 с.

6. Скрипкина Н.М. Лепка с натуры гипсовых частей лица на занятиях по скульптуре и пластическому моделированию. Омск: ОмРТУ, 2011. 22 с.

Інформаційні ресурси.

1. Національна бібліотека України імені В.В.Вернадського.
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О.Сухомлинського www.dnpb.gov.ua
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення дисципліни не потребує використання програмного забезпечення. Окрім загальноновживаних програм і операційних систем програм і операційних систем. Здебільшого, у процесі викладання лекційних занять і деяких практичних занять можливе використання звичайних технічних засобів: комп'ютер чи планшет, телефон.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмно результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 7.	Здатність вчитися оволодівати сучасними знаннями з образотворчого та декоративно - прикладного мистецтва.	ПР 1.	Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.	МН1 – словесний метод (лекція)	МО2 –усне опитування
ЗК 8.	Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.	ПР 5.	Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.	МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування)	МО2 –усне опитування
ЗК 11.	Здатність виявляти ініціативу та креативність в творчій	ПР 6.	Застосовувати знання з композиції, розробляти	МН2 – практичний метод	МО2 –усне опитування

	та освітній діяльності, лідерство.		формальні площинні об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках і матеріалах.	(лабораторна)	
ЗК 12.	Здатність до адаптації та творчої діяльності в нових ситуативних умовах, уміння працювати в команді та автономно	ПР 7.	Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'ємів образотворчого та декоративного мистецтва, сценографії, та використовувати існуючі методики в практичній діяльності за фахом.	МН2 – практичний метод (лабораторна)	МО7 – презентації результатів виконаних завдань
ФК 1.	Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, зміст основних класичних і сучасних категорій та концепцій мистецтвознавчої науки, усвідомлювати їх художньо-естетичну природу	ПР 8.	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень, аналізувати принципи побудови об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосувати результати аналізу при формування концепції твору.	МН6 – самостійна робота	МО2 – усне опитування
ФК 2.	Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення. Враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуального зростання та	ПР16.	Володіти фаховою термінологією. Теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва.	МН1 – словесний метод (лекція)	МО2 – усне опитування

	індивідуально-особистісних особливостей.				
ФК 3.	Здатність використовувати базові знання з композиційної побудови художнього твору, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну оптимістичну та пластичну мову при створенні художнього образу.			МН2 – практичний метод (лабораторна)	МО7 – презентації результатів виконаних завдань
ФК 4.	Здатність володіти різними художніми техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за видами.			МН6 – самостійна робота	
ФК 5.	Здатність володіти знаннями з кольорознавства для створення колористичного втілення майбутнього художнього твору.			МН3 – наочний метод (ілюстрацій і демонстрацій)	МО9 – захист лабораторних і робіт
ФК 6.	Володіти методами художнього зображення об'єктів та явищ навколишнього середовища.			МН2 – практичний метод (лабораторна)	МО9 – захист лабораторних і робіт
ФК 7.	Здатність реалізувати на практиці свій художньо-естетичний потенціал для одержання власного неповторного результату творчої діяльності, здатність до художньо-творчої реалізації, самостійного пізнання мистецтва.			МН6 – самостійна робота	МО7 – презентації результатів виконаних завдань
ФК 8.	Здатність презентувати художні твори на			МН6 – самостійна	МО9 – захист

	вітчизняних і міжнародних виставках, результати мистецтвознавчого дослідження у вітчизняному, і міжнародному контекстах.			робота	лабораторних і робіт
ФК 11.	Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.			МН6 – самостійна робота	
ФК 13.	Здатність берегти, відтворювати, примножувати та популяризувати традиційні та впроваджувати сучасні технології виконання художніх творів в межах спеціалізації образотворчого мистецтва.			МН6 – самостійна робота	МО9 – захист лабораторних і робіт

Система і критерії оцінювання

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти за такими рівнями і критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати	Високий (творчий)	відмінно	

			набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності			
82-89	В	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	С	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
			здобувач вищої освіти відтворює значну частину			

64-73	D	задовільно	теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Контрольний модуль						
Поточне тестування та самостійна робота						
Модуль 1 (III семестр)			Модуль 2 (IV семестр)			Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Поточний контроль	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Поточний контроль	
40	40	10	40	40	10	100
Контрольний модуль 10			Контрольний модуль 10			

Рейтингові бали за видами поточного контролю

N з/п	Вид діяльності	Кількість балів за вид роботи	Кількість завдань	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекції та лабораторних занять	5	2	10
2.	Лабораторна робота	25	2	50
3.	Самостійна робота	10	2	20
4.	Поточний контроль	5	2	10
5.	Контрольний модуль	5	2	10
	Разом	50	2	100

Контрольний модуль включає як поточний контроль так і підсумковий. Поточний контроль проводиться упродовж семестру та включає перевірку поетапної роботи над завданнями. Підсумковий контроль здійснюється наприкінці кожного семестру у формі огляду завершеної роботи з її повним аналізом.

Якщо здобувач вищої освіти не виконав вчасно завдання без поважних причин, його оцінка не може бути вищою як «задовільно». Якщо здобувач вищої освіти не виконав завдання вчасно з поважної причини і має цьому підтвердження, то оцінка не знижується, він виконує роботу за індивідуальним графіком під консультуванням викладача.

Політика дисципліни

Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час освоєння дисципліни.

Здобувач вищої освіти має право звертатися до викладача за додатковим поясненням як теоретичного матеріалу так і змісту практичних завдань упродовж робочого часу чи на Viber.

Здобувачі вищої освіти мають брати участь у всіх аудиторних заняттях.

В межах самостійної роботи здобувачі вищої освіти опрацьовують як теоретичні так і практичні завдання для самоконтролю з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.

Політика доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Лекційні заняття лабораторні роботи повинні проводитись тільки аудиторно. Домашні завдання повинні виконуватись самостійно, без ознак плагіату.